

TALOUSVALIOKUNTA

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (kuudes kierros)

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry (jatkossa PAM) ottaa talousvaliokunnan pyynnöstä kantaa hallituksen esitykseen laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamista liittyen kustannustuen kuudenteen kierrokseen.

PAM pitää erittäin kannatettavana lakiesitykseen valmisteluvaiheessa lausuntopalautteen perusteella tehtyä muutosta, jossa tukien vertailukausi palautettiin koronaepidemiaa edeltävään aikaan ja tukikautta vastaavaan ajanjaksoon. PAM kannattaa esitystä ja pyrkimystä tuoda se nopeasti eduskunnan käsittelyyn haluten kuitenkin esittää seuraavat huomiot esityksen sisältöä ja jatkokäsittelyä koskien:

Kriisitoimialojen työntekijät tarvitsevat välittömästi tukea

Kriisitoimialojen yrityksille myönnettävät tuet ja korvaukset, jotka perustuvat liiketoiminnalle asetettujen rajoitusten aiheuttamiin tappioihin ja menetyksiin, ovat tarpeellisia, jotta nämä toimialat pystyvät palautumaan mahdollisimman hyvin koronaepidemian aiheuttamasta kriisistä. Yrityksille kohdistuvien tukien lisäksi tulee kuitenkin välittömästi ottaa valmisteluun myös tukimuodot, joilla korvataan kriisitoimialojen työntekijöille aiheutuneita ansionmenetyksiä sekä valmistaudutaan korvaamaan tulevia työntekijöiden elinkeinoille asetettuja rajoitteita reaaliaikaisesti yritysten palkanmaksujärjestelmien kautta.

Työttömyysturvan omavastuuajan poistosta huolimatta ansiosidonnainen työttömyysturva tuo pienituloisille työntekijöille vain noin 60 prosenttia työttömyyttä tai lomautusta edeltäneestä ansiosta. Ansionmenetykset ovat kasaantuneet koronaepidemian aikana, kun kriisitoimialojen työntekijöiden mahdollisuutta harjoittaa elinkeinojaan on rajoitettu toistuvasti. Nämä työntekijät ovat joutuneet kiristämään vyötä säästäten jopa ravinnon määrästä ja laadusta, turvautuneet viimesijaisiin etuuksiin sekä läheisten apuun ja jopa velkaantuneet selvittääkseen taloudellisesti toistuvista lomautuksista ja irtisanomisista.

Jos kriisitoimialojen työntekijät eivät saa pikaisesti tarvitsemaansa tukea, vaarantuu myös kustannustuelle asetettujen tavoitteiden toteutuminen. Esimerkiksi matkailu- ja ravintola-alalla työskentely koetaan tällä hetkellä erittäin turvattomaksi. Alalta on siirtynyt pois jo merkittävä joukko kokeneita ammattilaisia, ja jopa vasta valmistuneet osaajat suunnittelevat alanvaihtoa jouduttuaan heti työuransa alussa lomautuskierteeseen. Vaikka yritysten ajautuminen konkurssiin pystyttäisiin kustannustukien ja sulkemiskorvausten avulla pääasiassa estämään, ei yrityksillä tule olemaan toimintaedellytyksiä, jos osaava työvoima on siirtynyt pois tukien kohteena olevilta toimialoilta.

Palkkakulujen huomiointi ja ns. kattamattomien kiinteiden kustannusten tuen hyödyntäminen

PAM pitää erittäin tärkeänä, että palkkakulut huomioidaan jatkossakin täysimääräisesti pienten yritysten sulkemiskorvauksen määrittelyssä. Ottaen huomioon kustannustuen vertailukauden siirtymisen epidemia-aikaan, olisi kuitenkin perusteltua, että tukikauden palkkakulut huomioitaisiin jatkossa täysimääräisesti myös kustannustuessa. Tällöin kahdenkymmenen prosentin omavastuuosuutta sovellettaisiin vain tukikauden kiinteisiin kustannuksiin, ja palkkakulut korvattaisiin vertailuajankohdan ja tukikauden liikevaihtojen suhteessa.

Kuten esityksessä huomioidaan, kustannustuen jatkuva luonne saa aikaan tilanteen, jossa yritykset voivat ennakoida saavansa kustannustukea rajoitusten jatkuessa. Palkkakulujen huomioiminen täysimääräisenä lieventäisi tämän aikaansaamaa haitallista käyttäytymisvaikutusta.

Esityksessä mainittu suurempien yritysten sulkemiskorvaus samalta ajanjaksolta, josta säädetään erikseen myöhemmin esitettävällä lakiesityksellä, toteutetaan todennäköisesti aiemman suurten ja keskisuurten yritysten sulkemiskorvauksen tavoin kattamattomien kiinteiden kustannusten ns. 12 miljoonan euron kiintiöstä. Toisin sanoen suurille ja keskisuurille yrityksille ei korvattaisi mahdollisia palkkakuluja sulkemiskorvauksen kautta. Kattamattomien kiinteiden kustannusten kiintiön laajempi hyödyntäminen myös suurten ja keskisuurten yritysten kustannustuissa mahdollistaisi palkkakulujen huomioimisen myös sulkemiskorvauksessa hyödyntäen ns. 2,3 miljoonan euron kiintiötä.

Helsingissä 15.2.2022

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry
Annika Rönni-Sällinen
Puheenjohtaja

Lisätietoja:
Olli Toivanen
Ekonomisti
puh. 045 204 3445
olli.toivanen@pam.fi